

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

MART VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 57031/10)

KARAR

STRAZBURG

19 Mart 2019

KESİNLEŞME TARİHİ

9 Eylül 2019

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Mart ve diğerleri / Türkiye davasında,*Başkan,*

Robert Spano,

Yargıçlar,

Paul Lemmens,

Işıl Karakaş,

Julia Laffranque,

Ivana Jelić,

Arnfinn Bårdsen,

Darian Pavli,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 12 Şubat 2019 tarihinde gerçekleştirdiği kapalı oturumdaki müzakereler sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, Türk vatandaşları Selçuk Mart, Yusuf Bayraktar ve Selver Orman'ın ("başvuranlar") 21 Ağustos 2010 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvuru (No. 57031/10) bulunmaktadır.

2. Başvuranlar, İstanbul Barosuna bağlı Avukat R. Aytaç Sala tarafından temsil edilmişlerdir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuranlar özellikle, haklarında verilen mahkûmiyet kararının ifade özgürlüğü ve toplanma özgürlüğü haklarını ihlal ettiğini iddia etmişlerdir.

4. Başvuranların ifade özgürlüğü ve toplanma özgürlüğü haklarının ihlal edilmesine ilişkin şikâyetleri, 22 Eylül 2017 tarihinde Hükümete bildirilmiş

ve başvurunun geri kalan kısmının, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 54. maddesinin 3. fıkrası uyarınca kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

OLAY ve OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuranlar (yukarıda 1. paragraf) sırasıyla 1982, 1983 ve 1981 doğumludurlar. Başvurunun yapıldığı tarihte, başvuran Selçuk Mart Adana'da bir cezaevinde, başvuran Selver Orman İstanbul'da bir cezaevinde tutuklu bulunmaktaydı ve başvuran Yusuf Bayraktar ise Ankara'da ikamet etmekteydi.

6. Ankara Cumhuriyet Savcısı, 29 Temmuz 2004 tarihli iddianameyle, başvuranları MLKP yasadışı örgütüne (Marksist Leninist Komünist Parti) üye olma suçuyla suçlamış ve ilgililer hakkında Ankara Ağır Ceza Mahkemesinde ("Ağır Ceza Mahkemesi") ceza davası açmıştır.

7. Ağır Ceza Mahkemesi, 7 Şubat 2007 tarihinde, esas hakkında kararını vermiştir. Ağır Ceza Mahkemesi öncelikle, bütün başvuranların, editoryal çizgilerini, yayımlanan makaleleri, hedefledikleri kamuoyunu ve bunları dağıtan kişileri göz önünde bulundurarak MLKP'nin yasal basın organları olarak değerlendirdiği *Atılım* ve *Özgür Gençlik* dergilerinin okuyucuları olduklarını ve bu dergiler tarafından düzenlenen toplantı ve gösterilere katıldıklarını belirtmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi ardından, ilgililerin bu gösteriler sırasında MLKP lehine sloganlar attıklarını; bilhassa Komünist Gençlik Örgütüne, mahkeme kararlarına ve bu örgütle ilgili Emniyet Genel Müdürlüğünün bilgi notuna ilişkin olarak, örgütün internet sitesinde yer alan dosya ve bilgilerin içeriğini göz önünde bulundurarak, MLKP'nin alt kolları olarak değerlendirdiği örgütler olan Komünist Gençlik Örgütü'nün (KGÖ) ve Ezilenlerin Sosyalist Platformu'nun (ESP) pankartlarını taşıdıklarını; MLKP'nin talimatlarına göre yüzlerini bir poşu ile

gizlediklerini ve bu örgütün flama ve bayrakları ile üyelerinin fotoğraflarını salladıklarını ve güvenlik güçlerinin müdahalesi durumunda ilgililerin bu güçlere taş ve sopalarla saldırdıklarını ifade etmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, bu eylemlerin, kamuoyuna MLKP örgütünün gücünü göstermeyi ve bu örgütün şiddet yöntemlerini halka dayatmayı amaçladığı ve böylelikle, MLKP yasadışı örgütü lehine bir propaganda ve şiddete övgü teşkil ettiği kanısına varmıştır.

Özellikle başvuran Selçuk Mart'a ilişkin olarak, Ağır Ceza Mahkemesi, ilgilinin söz konusu toplantı ve gösterilere katıldığını, bunlar sırasında MLKP lehine sloganlar attığını ve bu örgütün flama ve bayraklarını salladığını kaydetmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, ilgilinin böylelikle MLKP lehine propaganda yaptığı ve şiddeti övdüğü kanaatine varmıştır.

Başvuran Yusuf Bayraktar'a ilişkin olarak, Ağır Ceza Mahkemesi, ilgilinin MLKP'yi desteklemek için düzenlenen toplantı ve gösterilere katıldığını; bu toplantı ve gösteriler sırasında söz konusu örgüt lehine sloganlar attığını ve örgütün pankart ve bayrakları ile örgüt üyelerinin fotoğraflarını salladığını; *Atılım* dergisinin internet sitesine göre, ilgilinin örgütün faaliyetlerine katıldığını ve örgütle ilgili kitap, dergi ve belgelerin aramalar sırasında ilgilinin evinde bulunduğunu belirtmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, ilgilinin böylelikle MLKP lehine propaganda yaptığı ve şiddeti övdüğü kanaatine varmıştır.

Başvuran Selver Orman'a ilişkin olarak, Ağır Ceza Mahkemesi, ilgilinin gösteriler sırasında bildiriler okuduğunu ve sloganlar attığını; bir tanığın ifadelerine göre, ilgilinin *Atılım* dergisinin yöneticisi olduğunu; bu dergi tarafından düzenlenen toplantı, gösteri ve pikniklere ilişkin bilgileri ilgili kamuoyuna bildirdiğini ve halkın katılımını sağladığını; bu olaylar sırasında grubu yönlendirdiğini; derginin dağıtımından ve satışından sorumlu olduğunu; derginin internet sitesine göre, derginin Ankara muhabiri olduğunu; dergi, kitap ve belgeler ile "Demokratik Mücadele Platformu" başlıklı bir bildirinin aramalar sırasında ilgilinin evinde bulunduğunu

belirtmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, bu unsurların tamamını dikkate alarak, ilgilinin MLKP lehine propaganda yaptığı ve şiddeti övdüğü kanaatine varmıştır.

Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranlar hakkında açılan ceza davasının yasa dışı bir örgüte üyelik suçuyla ilgili olsa bile, başvuranların eylemlerinin bu suçu oluşturmak için yeterli bir süreklilik ve çeşitlilik sunmadığı kanaatine varmıştır. Dolayısıyla, Ağır Ceza Mahkemesi, olayları yeniden nitelendirmiş, başvuranları şiddet yöntemlerine başvurmayı teşvik edecek nitelikte MLKP yasa dışı örgütü lehine propaganda yapma suçundan suçlu bulmuş ve başvuranları 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrası uyarınca iki yıl altı ay hapis cezalarına mahkûm etmiştir.

8. Başvuranlar tarafından kendisine temyiz başvurusunda bulunulan Yargıtay, 23 Şubat 2010 tarihinde, başvuranlar hakkındaki Ağır Ceza Mahkemesi kararını, gerekçesinde herhangi bir uygunsuzluk tespit etmediği gerekçesiyle onamıştır.

9. Selçuk Mart, 1 Haziran 2010 ile 12 Temmuz 2012 tarihleri arasında ve Selver Orman ise 18 Haziran 2010 ile 7 Mayıs 2011 tarihleri arasında hapis cezasını çekmiştir. Yusuf Bayraktar'a ilişkin olarak, Ağır Ceza Mahkemesi, 16 Temmuz 2012 tarihinde, 6352 sayılı Kanun uyarınca bu başvuran hakkında verilen cezanın infazının ertelenmesine karar vermiştir (aşağıda 13. paragraf).

II. İLGİLİ İÇ HUKUK KURALLARI

A. 3713 Sayılı Kanun'un 7. Maddesinin 2. Fıkrası

10. 12 Nisan 1991 tarihinde yürürlüğe giren 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekildedir:

“[Yukarıdaki fıkra uyarınca] meydana getirilen örgüt mensuplarına yardım edenlere ve örgütle ilgili propaganda yapanlara fiilleri başka bir suç oluştursa bile ayrıca bir

yıldan beş yıla kadar hapis ve elli milyon liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. (...)”

11. 18 Temmuz 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5532 sayılı Kanun’la değiştirilmesinin ardından, 3713 sayılı Kanun’un 7. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekildedir:

“Terör örgütünün; (...) propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (...)”

12. 30 Nisan 2013 tarihinde yürürlüğe giren 6459 sayılı Kanun tarafından yapılan değişiklikten itibaren, söz konusu hüküm şunu öngörmektedir:

“Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (...)”

B. 6352 Sayılı Kanun

13. 5 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6352 sayılı Kanun, “Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun” başlığını taşımaktadır. Söz konusu Kanun, geçici 1. maddesinin 1 c) ve 3. fıkralarında, kesinleşen her türlü cezanın, basın, yayın veya diğer düşünce ve fikirleri iletme yollarıyla 31 Aralık 2011 tarihinden önce işlenen bir suç nedeniyle verilmesi koşuluyla, para cezasına ya da beş yılın altında bir hapis cezasına karşılık gelmesi durumunda, bu cezanın infazının üç yıllık bir dönem boyunca ertelenmesini öngörmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

14. Başvuranlar, Sözleşme’nin 6. maddesine dayanarak, yerel mahkemeleri delillerin değerlendirilmesi ve ceza kanunlarının uygulanması konusunda suçlamaktadırlar ve bu mahkeme kararlarının gerekçelerinin yetersizliğinden şikâyet etmektedirler.

15. Başvuranlar ayrıca, Sözleşme’nin 7. maddesini ve Sözleşme’ye Ek 7 No.lu Protokol’ün 2. maddesini ileri sürerek, kendi ifadelerine göre, faaliyetleri ve yayınları olayların meydana geldiği dönemde yasaklanmayan tüzel kişilikleri teşkil etmelerine rağmen, ESP ile *Özgür Gençlik ve Atılım* dergileri tarafından düzenlenen gösteriler kapsamında işledikleri fiiller nedeniyle Ağır Ceza Mahkemesi tarafından mahkûm edilmelerinden şikâyetçi olmaktadır.

16. Başvuranlar son olarak, Sözleşme’nin 10 ve 11. maddelerine dayanarak, bu maddeler tarafından korunan haklarını kullanırken yerine getirdikleri kanısına vardıkları eylemler nedeniyle mahkûm edildiklerini iddia etmektedirler.

17. Mahkeme, Sözleşme ve Protokolleri uyarınca bir başvuran tarafından ileri sürülen hukuki gerekçelere bağlı kalmadığını ve bir şikâyeti, başvuran tarafından ileri sürülenler dışındaki Sözleşme maddeleri ya da hükümleri kapsamında inceleyerek, bu şikâyete konu edilen olaylara ilişkin yapılacak hukuki nitelendirme hususunda karar verebileceğini hatırlatmaktadır (*Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], No. 37685/10 ve 22768/12, § 126, 20 Mart 2018). Somut olayda, Mahkeme, başvuranların esasen, yukarıda belirtilen şikâyetleri sunarak, kendi ifadelerine göre, Sözleşme tarafından özellikle Sözleşme’nin 10. maddesiyle kendilerine verilen hakların kullanımı kapsamına giren faaliyetler nedeniyle cezaya

mahkûm edilmelerinden şikâyet ettiklerini kaydetmektedir. Dolayısıyla, Mahkeme, başvuruların şikâyetlerinin dile getirilme şekli ve başvuruların sonucuna itiraz ettikleri ceza davasının niteliği bakımından, dile getirilen olayların yalnızca Sözleşme'nin 10. maddesi açısından incelenmesi gerektiği kanısına varmaktadır. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes, ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

18. Hükümet, kabul edilemezliğe ilişkin bir itiraz ileri sürmektedir. Hükümet, başvuruların mahkûm edilmelerine dayanak oluşturan eylemlerinin barışçıl olmadığını, ancak terör örgütü lehine propaganda yapmayı amaçladığını ileri sürmektedir. Hükümet bu bağlamda, başvuruların şiddete başvurma niyeti taşıyan kişilerle gösterilere, basın bildirilerine ve toplantılara katıldıklarını, bu olayların düzenlenmesine yardımcı olduklarını, yasa dışı bir örgütle ilgili sloganlar attıklarını, bu örgütü temsil eden bayrak ve flamaları salladıklarını ve aynı örgütün üyelerini destekleyen açıklamalar okuduklarını belirtmektedir. Dolayısıyla, Hükümet Mahkemeyi, başvuruyu açıkça dayanaktan yoksun ve Sözleşme'nin hükümleriyle bağdaşmaz olarak değerlendirmeye ve başvurunun, kötüye kullanıldığı gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermeye davet etmektedir.

19. Başvuranlar, bu itiraz hakkında herhangi bir görüş bildirmemektedirler.

20. Mahkeme, söz konusu itiraz çerçevesinde, Sözleşme'nin 10. maddesi bağlamındaki şikâyetin kabul edilebilirliği hakkında değil, esas hakkında inceleme yapılmasını gerektiren sorunların ileri sürüldüğü kanısına varmaktadır.

21. Öte yandan, Mahkeme, başvurunun Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit ederek, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

22. Başvuranlar, ifade özgürlüklerini kullanmaları çerçevesinde tamamen yasaya uygun olarak yerine getirdikleri kanısına vardıkları eylemlerinin, ulusal makamlar tarafından yasa dışı bir örgüt lehine propaganda olarak yorumlandığını iddia etmektedirler. Başvuranlar bu bağlamda, haklarında verilen mahkûmiyet kararlarının, yayımına ve dağıtımına izin verilmiş ve verilebilecek olan dergiler ve yasal dernekler bünyesindeki faaliyetlerine, şiddet içermeyen gösterilere katılmalarına ve bu yayınların içeriği incelenmeksizin evlerinde bulunan kitap ve diğer belgelere dayandırıldığını ileri sürmektedirler. Başvuranlar dolayısıyla, somut olayda, 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrasının kendileri hakkında uygulanmasının öngörülebilir olmadığını, haklarında verilen mahkûmiyet kararlarının herhangi bir meşru amaç izlemediğini ve demokratik bir toplumda gerekli olmadığını belirtmektedirler.

23. Hükümet, başvuranların ifade özgürlüğü haklarını kullanmaları nedeniyle değil, yasa dışı bir örgüt lehine propaganda yapmaları nedeniyle mahkûm edildikleri gerekçesiyle ilgililerin ifade özgürlüğü hakkına

müdahale edilmediğini ileri sürmektedir. Hükümet ardından, şayet müdahalenin varlığının Mahkeme tarafından kabul edilmesi gerekirse, bu müdahalenin 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrasıyla öngörüldüğünü ve ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün ve kamu güvenliğinin korunması, suçun önlenmesi ve başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması yönünde meşru amaçlar izlediğini iddia etmektedir. Hükümet ayrıca, başvuranların yasa dışı bir örgüt lehine propaganda eylemleri nedeniyle mahkûm edilmeleri sebebiyle, ihtilaf konusu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğunu ve izlenen meşru amaçlarla orantılı olduğunu belirtmektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

24. Mahkeme, somut olayda, başvuranların özellikle, söz konusu örgütle bağlantısı bulunan dergilerin okuyucuları oldukları, gösteriler sırasında bu örgüt lehine sloganlar attıkları ve bayrak ve pankartlar salladıkları ve evlerinde bu örgütle bağlantılı kitap, dergi ve belgeler bulundurdıkları ve başvuranlardan birinin söz konusu örgüte bağlı olan bir derginin yöneticisi olduğu gerekçesiyle, MLKP yasa dışı örgütü lehine propaganda yapmak suçundan cezaya mahkûm edildiklerini kaydetmektedir (yukarıda 7. paragraf).

25. Mahkeme, başvuranların mahkûm edilmelerinin böylelikle ifade özgürlüğü haklarının kullanımı kapsamına giren faaliyetlerine dayandığını gözlemlemektedir. Bu nedenle, Mahkeme, söz konusu mahkûmiyet kararının bu hakkın kullanımına yönelik bir müdahale teşkil ettiği kanısına varmaktadır.

26. Mahkeme ardından, söz konusu müdahalenin kanunla, yani 3713 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 2. fıkrasıyla öngörüldüğü kanaatine varmaktadır. Mahkeme ayrıca, müdahalenin en azından, kamu güvenliğine, suçun önlenmesine ve başkalarının haklarının korunmasına ilişkin meşru amaçlar izlediğini kabul etmektedir.

27. Mahkeme, müdahalenin gerekliliğine ilişkin olarak, ifade özgürlüğü konusundaki içtihadından doğan ve bilhassa *Bédat/İsviçre* ([BD], No. 56925/08, § 48, 29 Mart 2016), *Faruk Temel/Türkiye* (No. 16853/05, §§ 53-57, 1 Şubat 2011) ve *Kula/Türkiye* (No. 20233/06, §§ 45 ve 46, 19 Haziran 2018) kararlarında özetlenen ilkelere atıfta bulunmaktadır. Mahkeme esasen, başvurular tarafından ifade özgürlüğü haklarının kullanılmasına yönelik müdahalenin “gerekliliğinin” somut olayda ikna edici bir şekilde ortaya konulup konulmadığını değerlendirmek için, kendi içtihadı uyarınca, başvuruların mahkûmiyet kararlarına dayanak olarak Türk mahkemeleri tarafından kabul edilen gerekçeye göre karar vermesi gerektiğini belirtmektedir (*Gözel ve Özer*, No. 43453/04 ve 31098/05, § 51, 6 Temmuz 2010).

28. Bu bağlamda, Mahkeme öncelikle, Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği mahkûmiyet kararında belirtildiği şekliyle, başvuralara şu suçların atfedildiğini kaydetmektedir: MLKP yasa dışı örgütünün yasal basın organları olan *Atılım* ve *Özgür Gençlik* dergilerinin okuyucuları olmak, bu dergiler tarafından düzenlenen toplantı ve gösterilere katılmak, MLKP lehine sloganlar atmak, flama, bayrak ve bu örgütün üyelerinin fotoğrafları ile MLKP’nin alt kolları olan örgütler, KGÖ ve ESP’nin pankartlarını taşımak, bu örgütün talimatlarına göre bir poşu ile yüzlerini gizlemek ve gösteri sırasında güvenlik güçlerinin müdahalesi durumunda, güvenlik güçlerine taş ve sopalarla saldırmak. Ağır Ceza Mahkemesine göre, bu eylemler, MLKP örgütünün popülaritesini ve etkisini arttırmayı amaçlamaktaydı ve böylelikle, bu örgüt lehine propaganda suçunu teşkil etmekteydi (yukarıda 7. paragraf).

29. Mahkeme ayrıca, Yusuf Bayraktar ve Selver Orman’ın MLKP örgütüyle bağlantılı kitap, dergi ve belgeleri evlerinde bulundurmakla suçlandıklarını kaydetmektedir. Öte yandan, Selver Orman’ın *Atılım* dergisi bünyesindeki yöneticilik görevleri ve gösteriler çerçevesindeki faaliyetleri

de hakkında verilen mahkûmiyet kararına dayanak olarak dikkate alınmıştır (yukarıda 7. paragraf).

30. Mahkeme son olarak, Ağır Ceza Mahkemesinin bir değerlendirmede bulunduğunu ve ihtilaf konusu olayları, başvuranların iddianame kapsamında suçlandıkları, yasa dışı bir örgüte üyelik suçundan ziyade, kendi kanaatine göre, bir terör örgütü lehine propaganda yapma suçunu oluşturduğu yönünde yeniden nitelendirdiğini ve söz konusu olayların yasa dışı bir örgüte üyelik suçunu oluşturmak için yeterli bir süreklilik ve çeşitlilik sunmadığı gerekçesiyle bu türden bir nitelendirmede bulunduğunu tespit etmektedir.

31. Mahkeme, Ağır Ceza Mahkemesinin kararını dikkatlice inceleyerek, bu mahkemenin başvuranları mahkûm etmek için, bir yandan MLKP örgütüyle bağlantıları bulunan tüzel kişilikler ve dergiler tarafından düzenlenen gösteriler kapsamında ve diğer yandan, bu tüzel kişilikler ve dergiler bünyesinde ilgililerin işledikleri eylemleri göz önünde bulundurduğunu tespit etmektedir. Mahkeme, söz konusu mahkemenin genel bir şekilde, bu eylemlerin tamamının MLKP'nin imajını kamuoyunda güçlendirmeyi ve dolayısıyla, bu örgüt lehine propaganda yapmayı amaçladığı kanaatine vardığını gözlemlemektedir. Bununla birlikte, Mahkeme, Ağır Ceza Mahkemesinin bu sonuca varmak için - kendisi tarafından kabul edildiği gibi, yasal dergiler olan ve başvuranların okuyucuları olmakla suçlandıkları - *Atılım* ve *Özgür Gençlik* dergileri tarafından yayımlanan makalelerin içeriğine, atılan sloganlara, ihtilaf konusu gösteriler sırasında ilgililer tarafından sallanan pankart ve bayraklara ve ilgililerin evlerinde bulunan yayın ve belgelere ve bu unsurların Mahkeme tarafından ifade özgürlüğüne ilişkin davalarda belirtilen ve uygulanan kriterler bakımından yer aldığı bağlama ilişkin herhangi bir inceleme yapmadığını saptamaktadır.

32. Mahkeme gerçekte, Ağır Ceza Mahkemesi kararının ya da bu kararı onayan Yargıtay kararının, şikâyet konusu slogan, açıklama, pankart ve

yayınlar ile genel olarak ihtilaf konusu faaliyetlerin, içerikleri, kullanıldıkları bağlam ve zarar verme kapasiteleri göz önünde bulundurulduğunda, şiddet kullanımına, silahlı direnişe veya ayaklanmaya teşvik içerdiğinin ya da Mahkemenin ifadesine göre, göz önünde bulundurulması gereken temel unsur olan nefret söylemi oluşturduğunun kabul edilip edilemeyeceği hakkında yeterli bir açıklama sunmadığını tespit etmektedir (*Zana/Türkiye* [BD], 25 Kasım 1997, §§ 57-60, *Karar ve Hükümlerin Derlemesi* 1997-VII, *Sürek/Türkiye (No. 4)* [BD], No. 24762/94, § 58, 8 Temmuz 1999, *Perinçek/İsviçre* [BD], No. 27510/08, §§ 204-208, AİHM 2015 (özetler), *Gül ve diğerleri/Türkiye*, No. 4870/02, § 41 ve 42, 8 Haziran 2010, ve *Belek ve Velioğlu/Türkiye*, No. 44227/04, § 25, 6 Ekim 2015). Mahkeme böylelikle, ulusal mahkemelerin görevinin, başvuranların ifade özgürlüğü ile izlenen meşru amaçlar arasında bir dengenin kurulmasından ibaret olması nedeniyle, bu mahkemelerin, verdikleri kararlardan hareketle, somut olayda bu görevlerini nasıl yerine getirdiklerinin belirlenmesinin imkânsız olduğunu tespit etmektedir.

33. Dolayısıyla, ulusal mahkemelerin ihtilaf konusu müdahaleyi haklı göstermek için uygun ve yeterli gerekçeler sunmamaları nedeniyle, Mahkeme, bu müdahalenin zorunlu bir sosyal ihtiyacı karşılamadığı, her halükârda, hedeflenen meşru amaçlarla orantılı olmadığı ve bu nedenle, demokratik bir toplumda gerekli olmadığı kanısına varmaktadır.

34. Yukarıda belirtilen hususlar ışığında, Mahkeme, somut olayda Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

II. SÖZLEŞME’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

35. Sözleşme’nin 41. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“Eğer Mahkeme, işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf’ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

36. Çalışmalarının devamında ve mesleki ve aile yaşamlarında iddia edilen ihlalin meydana getirdiği engeller nedeniyle maruz kaldıklarını belirttikleri maddi zarar bağlamında, Yusuf Bayraktar 100.000 avro, Selçuk Mart 200.000 avro ve Selver Orman 100.000 avro talep etmektedir. Söz konusu başvuruların her biri ayrıca, manevi tazminat olarak 50.000 avro talep etmektedir.

37. Hükümet, iddia edilen ihlal ile maddi zarar bağlamında sunulan talepler arasında bir nedensellik bağının bulunmadığı kanaatindedir. Hükümet, manevi zarar bağlamında sunulan taleplerin aşırı olduğunu ve Mahkeme içtihadında ödenmesine karar verilen meblağlara karşılık gelmediğini eklemektedir.

38. Mahkeme, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi zarar arasında herhangi bir nedensellik bağının bulunmadığı kanaatine varmakta ve bu talebi reddetmektedir. Buna karşın, Mahkeme, hakkaniyete uygun olarak, manevi zarar bağlamında, Yusuf Bayraktar’a 2.500 avro ve başvuranlardan Selçuk Mart ve Selver Orman’ın her birine 5.000 avro ödenmesi gerektiği kanısına varmaktadır.

B. Masraf ve Giderler

39. Başvuranlar aynı zamanda, avukatlık masrafları ile çeviri, ulaşım, araç-gereç ve posta giderleri için müştereken 5.000 avro talep etmektedirler.

Avukatlık masraflarına ilişkin taleplerini desteklemek amacıyla, Selçuk Mart ve Yusuf Bayraktar'ın her biri, götürü avukatlık ücretinin 1.000 avro olarak belirtildiği, avukatlarıyla imzalanan avukatlık ücret sözleşmesini sunmaktadır. Başvuranlar aynı zamanda, avukatları tarafından müvekkillerinden her birinin dosyası için gerçekleştirilen çalışma saatleri hakkında düzenlenen özetleyici bir belgeyi sunmaktadırlar. Diğer masraflara ilişkin olarak, başvuranlar, avukatları tarafından düzenlenen ve bu masrafların gerçekliğini ve miktarını belirten bir belgeyi sunmaktadırlar.

40. Avukatlık masraflarına ilişkin olarak, Hükümet, yalnızca iki başvuranın avukatlık ücret sözleşmelerini sunduğunu belirtmekte ve başvuranların bu bağlamdaki talebinin aşırı olduğu kanısına varmaktadır. Diğer masraflara ilişkin olarak, Hükümet, başvuranların taleplerini desteklemek için geçerli bir kanıtlayıcı belge sunmadıklarını belirtmektedir.

41. Mahkemenin içtihadına göre, bir başvurana yalnızca, masraf ve giderlerinin doğruluğunu, gerekliliğini ve ödenen miktarların makul olduğunu ispatlaması kaydıyla, bu masraflar iade edilebilmektedir. Mahkeme, somut olayda, elinde bulunan belgeleri ve içtihadını göz önünde bulundurarak, bütün masraflar bağlamında 2.000 avro ödenmesinin makul olduğunu değerlendirmekte ve bu meblağın başvuranlara müştereken ödenmesine karar vermektedir.

C. Gecikme Faizi

42. Mahkeme, gecikme faizi olarak, bu miktarlara, Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygulanmasının uygun olduğu sonucuna varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna,
2. Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine,
3. a) Davalı Devlet tarafından başvuranlara, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca, işbu kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, ödeme tarihindeki geçerli döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek üzere, aşağıdaki meblağları ödemekle yükümlü olduğuna;
 - i. Yusuf Bayraktar'a, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, manevi tazminat olarak 2.500 EUR (iki bin beş yüz avro),
 - ii. Başvuranlar Selçuk Mart ve Selver Orman'ın her birine, manevi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 5.000 avro (beş bin avro);
 - iii. Bütün başvuranlara müştereken, kendileri tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, masraf ve giderler için 2.000 avro (iki bin avro).
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme tarihine kadar, bu miktarlara Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
4. Adil tazmine ilişkin kalan taleplerin reddine *karar vermiştir.*

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş; Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca, 19 Mart 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Robert Spano
Başkan